

Дата: 01.02.2022

Урок № 28

Тема: ОБРАЗ ГЕРОЯ-АДРЕСАТА - УОСОБЛЕННЯ БОРОТЬБИ МІЖ ЕСТЕТИКОЮ І ЖИВИМ ЧОЛОВІКОМ. ГУМАНІЗМ НОВЕЛИ «СОЙЧИНЕ КРИЛО»

Мета (формувати компетентності): *предметні*: навички дослідницько-аналітичної роботи з текстом, розкриття ідейного змісту твору; культуру зв'язного мовлення; *ключові*: розвиток навичок порівняльного характеру персонажів; комунікативну: навички спілкування в колективі та толерантне ставлення до думок інших; інформаційну: уміння працювати з текстом, знаходити потрібну інформацію; загальнокультурну: виховання поваги до чистоти й благородства почуттів.

Матеріали до уроку:

Літературний диктант

Перевірка знання тексту «Сойчине крило».

1. Який підзаголовок має твір?
2. Скільки років виповнилось головному герою?
3. Коли відбуваються події (число, час)?
4. Ім'я головного героя новели.
5. У якому місті живе головний герой?
6. Ким був батько Марії?
7. Чому до самої смерті батько вважав Манюсю злодійкою?
8. Як довго тривали мандри Манюсі?
9. Яка історична подія згадана в новелі?
10. Назвіть героя за характеристикою: «То був пан високий, сильний, плечистий, як ведмідь, з великою чорною бородою, з малими блискучими очима, з понурим видом, від якого віяло якимось холодом і жахом».
11. Назвіть міста, у якій доля закинула Марію.
12. Кому належать слова: «Що таке чоловік для чоловіка? І кат, і Бог! З ним живеш — ще гірше!».

Словникова робота

Поясніть значення слів, що трапляються у творі.

Кореспонденція — листування між особами, сукупність поштових відправлень.

Адресат — одержувач листа.

Сkeptik — той, хто до всього ставиться недовірливо, в усьому сумнівається.

Відлюдник — 1. Той, хто тримається або живе осторонь від інших людей. 2. Церковний чернець, що зрікся стосунків з людьми.

Естет — прихильник усього прекрасного, витонченого

Робота з текстом

Дати відповідь на поставлені запитання: (письмово)

- * Назвіть головних героїв твору.
- * Як Хома вирішив зустрічати Новий рік?
- * Чи завжди він так святкував?
- * Хто в цьому винен?
- * Яку звістку отримав напередодні Нового року?
- * А сам він любив писати листи?
- * Про кого він дізнався з листа?
- * Чи легко Хомі було читати листа?

Характеристика образу Хоми-Массіно

Упродовж усієї новели ми спостерігали духовне очищення головного героя. На початку твору він — відлюдько, самітник. Поступово в ньому відбувається пробудження до життя, до кохання, він вчиться не просто існувати, а жити, прагне «рвонутися до нового життя».

Він — інтелігент, розумний, освічений, який оточив себе штучними, хоча й мистецькими витворами культури». Ось тут, у тім затишнім кабінеті, обставленим хоч і не багато, та по моїй уподобі, я сам свій пан. Тут світ і поезія моого життя. Тут я можу бути раз дитиною, другий раз героєм, а все самим собою. За стін глядять на мене артистично виконані портрети великих майстрів у штуці життя: Гете, Емерсона, Рескіна. На поличках стоять мої улюблені книги в гарних оправах. На постаменті в кутику мармурова подобизна старинної статуї хлопчика, що витягає собі терен із ноги, а скрізь по столиках цвіти — хризантеми, мої улюблені хризантеми різних кольорів і різних відмін. А на бюро розложена тека з моїм дневником.».

Улюблені книги, портрети Гете, Емірсона, Рескіна, журнали, зокрема стаття Уайлльда про Ісуса Христа, захопленнямузикою — все це той «ілюзорний світ». у який поринув наш герой після того, як став жертвою кохання. Він став «артистом життя, естетом». Герой працює радником в одному бюро, зайнятий працею, що напружує розум, але не торкає серця. Він ввічливий, чесний, має гарні манери, але не має друзів, нікого не пускає у свою душу: «Всі поважають мене, але нікому не відкрив своєї душі».

Массіно прагне щось змінити у цьому світі: «Ти весь думками й душею був у будущині, в громадській праці, службі загалові...».

Герой — відлюдько, самітник, суспільні проблеми, людські пристрасті не зворушиють його: «. жити для самого себе, з самим собою, самому в собі. Се мое щоденне життя, але піднесене до другого ступеня, осянє подвійним сонцем, наповнене красою й гармонією...». хоч у глибині серця жевріє іскра кохання, яка не дає йому спокою. Та він боїться навіть собі зінатися в цьому. Перед нами звичайний чоловік, що зворує силою свого почуття до дівчини. Це людина з ніжною, вразливою душою. Кохання окрилює його, дає сил боротися.

Наш герой любив ліс, любив збирати гриби, природа допомагала відновлюватисили, збагачуватися духовно. Можливо, саме ця любов до природи і сприяла виникненню палкого почуття до Манюсі, яка уособлювала собою саму природу, ліс, була духовно близькою Хомі.

Та після втечі коханої молодий чоловік боляче переживає зраду, і це породжує в ньому черствість, замкнутість, відчуженість. Однак Массіно не спроможний вирвати з душі чарівний образ дівчини, котру кохає всім еством, він не може протистояти живим почуттям. У кінці твору він повертається до себе, до людей. Кохання перемогло.

* Як змінюється психологічна реакція Хоми на прочитане з листа?

Перше бажання вкинути лист у вогонь разом із колишніми почуттями та фразою: «Невже одна поява отих кількох аркушів, записаних її рукою, одного засушеного крильця давно вбитої пташини може вивести тебе з рівноваги?». до вигуків: «Женцино, демоне! Чого тобі треба від мене? Чого ти завзялася мучити мене? Чи я в своїм житті зробив тобі яке лихо? Я віддав тобі все, що було найкраще в моїй душі, без домішки хоч би атомика низького, підлого, брудного, а ти погралася моїми святощами і кинула їх у болото. Я вірив тебе, як у себе самого, а ти кажеш, що лише ролю грала передо мною. Я вкладав усе своє життя, всю свою душу в кождий свій погляд, у кожде своє слово до тебе, а ти хотіла лишити мені лише незабутнє артистичнє вражіння!

Женцино, комедіантко, прокляття на тебе! Всі твої слова, і сміхи, і слізози — все комедія, все роля, все ошука!»...

І нарешті: «Де мої сподівані радощі? Де мої естетичні принципи? Де мое тихе задоволення? Пропало, пропало все! Ось де життя! Ось де страждання! Ось де боротьба, і розчарування, і безмежні муки, і крихітки радощів, задля яких і безмежні муки не муки!».

У душі Хоми-Массіно відбувається боротьба між байдужістю до життя, самотністю, образою і почуттями «живого чоловіка». які перемагають, бо кохання — рушійна сила життя. І тому в кінці твору звучать слова: «Голубочко моя! Де ти, озовися! Нехай у сю новорічну годину хоч дух твій перелине через мою хату і торкне мене своїм крилом!

Нехай його подих донесе хвилю дійсного, широкого, многостраждущого життя в мое слимакове, паперове та негідне існування! Може, й я прокинуся, і стрясу з себе ті пута, і рвануся до нового життя!».

Головна ідея новели — це утвердження думки про цілючу силу кохання, про повернення людини до своєї сутності.

Марія після трирічних поневірянь у пеклі злочинницького світу повертається до коханого, бо зрозуміла, що основним принципом життя є любов.

У цьому полягає гуманістичний пафос твору. Чи варто було вирушати кудись на пошуки великої любові й розкоші, щоб врешті-решт опинитися в рідному краї і тут піznати справжнє кохання і стати щасливою?

У душі Хоми-Массіно відбувається боротьба між байдужістю до життя, самотністю, образою і почуттями «живого чоловіка». які перемагають, бо кохання — рушійна сила життя.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Підготувати повідомлення «Історія написання та історична основа твору «Украдене щастя».

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.